

Til:

Rovviltnemnda i region 3
v/ Statsforvalteren i Innlandet
sfinpost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Sak: 2/25

Dato: 26.03.2025

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 3/Oppland i 2025-2026

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 3/Oppland i 2025-2026. Rovviltnemnda i region 3 har vedtatt en kvote for betinget skadefelling av 10 jerver i perioden 01.06.2025 til og med 15.02.2026.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. I 2024 ble det registrert kun 61 jervekull i Norge, en nedgang på 3 kull sammenliknet med året før (rovdata.no). Dette er et katastrofalt lite antall for å sikre bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates skadefelling av jerv. Selv om det nasjonale bestandsmålet er oppfylt, er dette satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. Vi står midt i en naturkrise, og Norge undertegnet nylig en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser dessuten at skyting av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltneemnda kan forsvare felling av en art som er sterkt truet i Norge. I pressede og små bestander slik som jervebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med jervebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefellinger og lisensjakt på jerv.

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å få bestanden ut av status som sterkt truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at jerv ikke lenger ville være utrydningstruet. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltneemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltneemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene kan fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingkvoter på jerv i denne saken. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at skadefellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den vedtatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefelling på 10 jerver i region 3. Omfanget av tap av sau til jerv har gått betydelig ned over tid. De fleste dokumenterte tapene av sau til jerv er påvist innenfor forvaltningsområdet for jerv, hvor ikke-letale forebyggende tiltak skal prioriteres og beitenæringen skal tilpasse seg tilstedeværelse av rovdyr.

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap forårsaket av jerv i region 3 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til

nedskyting av jerv, men disse er ikke tilstrekkelig vurdert eller forsøkt før det ble fattet vedtak om betinget skadefelling. Dette betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

NOAH mener det finnes en rekke ikke-letale tiltak som kan brukes, og som vil være langt mer effektive for å hindre tap av beitedyr til jerv på lang sikt. Bedøving og flytting av enkeltindivider av jerv til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i såkalte «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.

Skyting av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn skadefelling for å hindre skade på beitedyr – dette er vist i forskningen.^{1 2 3}

Rovviltneemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet og forsøkt eventuelle andre løsninger i denne saken. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i dette tilfellet, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med

¹ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

² Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:[10.1002/fee.1312](https://doi.org/10.1002/fee.1312).

³ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av 10 jerver i region 3/Oppland i perioden 01.06.2025 til og med 15.02.2026. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Henriette Løkken Diesen (biolog)